

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

20.09.2013 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Econ.bg

✓ Пресконференция по проект "Ограничаване и превенция на неформалната икономика"

На 27 септември 2013 г. (петък) от 11.40 часа в зала „Роял 1“ на Шератон София хотел Балкан ще се проведе пресконференцията, на която ще бъдат представени предложенията за промени в нормативните актове, целящи превенция и ограничаване на неформалната икономика в България по проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“, изпълняван от Асоциацията на индустриалния капитал в България АИКБ.

В нея ще вземат участие: Васил Велев, председател на УС на АИКБ, Людмила Петкова, заместник-министър на финансите и председател на Обществения съвет за ограничаване и превенция на неформалната икономика, Георги Атанасов, експерт „Законодателство“ по проект „Ограничаване и превенция на неформалната икономика“, Милена Ангелова, главен секретар на АИКБ и ръководител на проекта, Добрин Иванов, изпълнителен директор на АИКБ.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ След 40 години - по-бедни и по-стари

България се нуждае от спешни реформи, за да се бори с влошаващата се демография, според доклад на Световната банка

България трябва спешно да започне реформи в ключови сектори, за да намали неблагоприятните ефекти от все по-застаряващото население. Очакванията са след около 40 години работещите хора, т.е. тези, които създават добавената стойност в икономиката, да са с 40% по-малко. Това става ясно от изготвен от Световната банка доклад, озаглавен "Смекчаване на икономическото въздействие от застаряването на населението".

В документа се посочва, че България е на път да се превърне в страната с най-рязък спад на съотношението между застаряващо и население в трудоспособна възраст, а това ще засили натиска върху икономиката и държавните финанси. Причината - делът на работещото население е ключов фактор за нивото на доходите. Ако те не растат, икономиката също няма да върви нагоре.

Според авторите на документа, за да се намалят негативните ефекти, страната се нуждае от сериозни действия поне в три важни области – пенсионната система, здравеопазването и образованието. От Световната банка препоръчват и мерки за подобряване на бизнес климата и инфраструктурата, намаляване на емиграцията и повишаване на производителността на труда.

"Справянето с икономическото въздействие от застаряването на населението изисква съчетаване на разумна фискална политика и предоставяне на висококачествени публични услуги с устойчив ангажимент за реализиране на широки реформи", се посочва в изследването. При това авторите отбелязват, че забавянето на реформите увеличава рисковете от задълбочаване на негативните ефекти от демографските изменения.

Предизвикателствата

Освен с бързите темпове на застаряването на населението България трябва да се справи и с проблеми като относително слабата икономическа активност, ниската производителност на труда и очакваното повишаване на разходите за публични услуги в бъдеще. Според прогнозите на ООН до 2050 г. трудовите ресурси, с които страната разполага, ще се свият с до 40%.

Това неизбежно ще се отрази и на темповете на икономическия растеж, като според анализаторите от Световната банка дори и при благоприятен сценарий, до края на този период ръстът на БВП ще се забави до 0.7% на година.

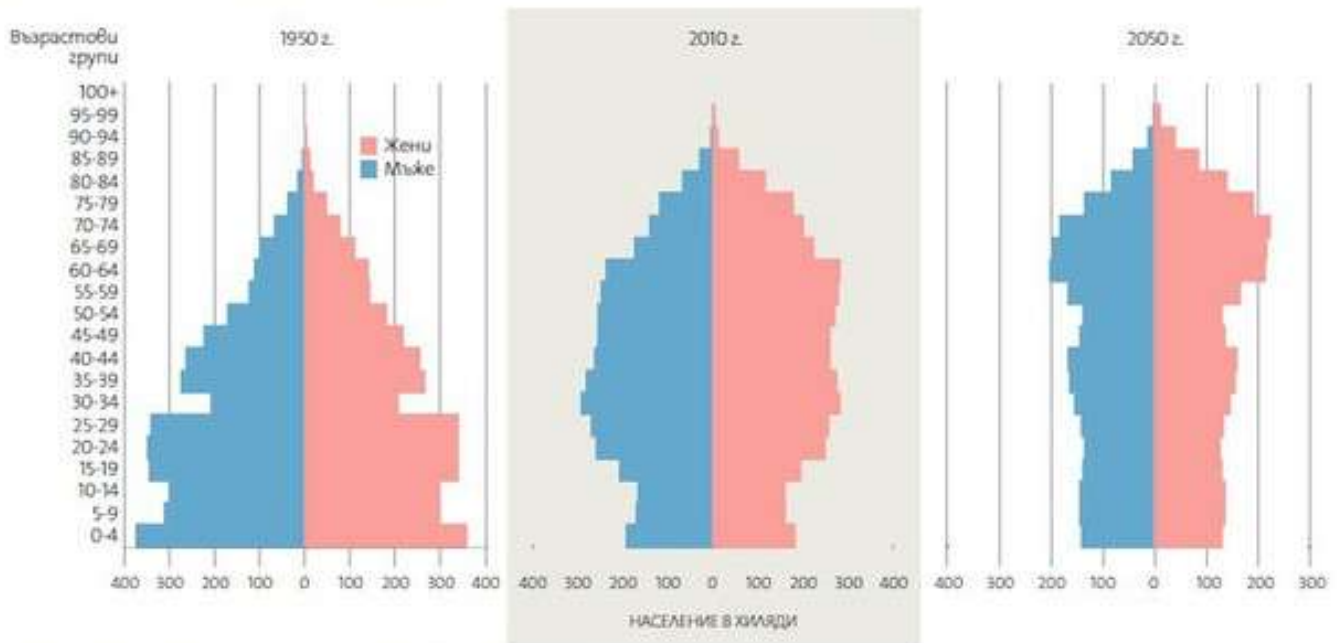
Освен директните ефекти на пазара на труда демографските промени излагат на риск и бюджетните спестявания на страната заради свързаното с тях увеличаване на разходите за здравеопазване, пенсии и дългосрочни грижи за сметка на свиването на приходите от данъци. Увеличаването на публичните разходи пък се очаква да доведе до повишаване на съотношението дълг към БВП от сегашните 18% до 51% към 2050 г.

Тоест, за да запази темповете на растежа, страната ще трябва да увеличи производителността на труда. Това ще й позволи също така да запази по-добрите си възможности за повишаване на заетостта както чрез привличане на работна ръка от чужбина, така и чрез ограничаване на емиграцията. Препоръките в тази посока включват още прилагането на политики, насочени към подобряването на бизнес климата, подкрепа на иновациите и повишаване на достъпа до инфраструктура.

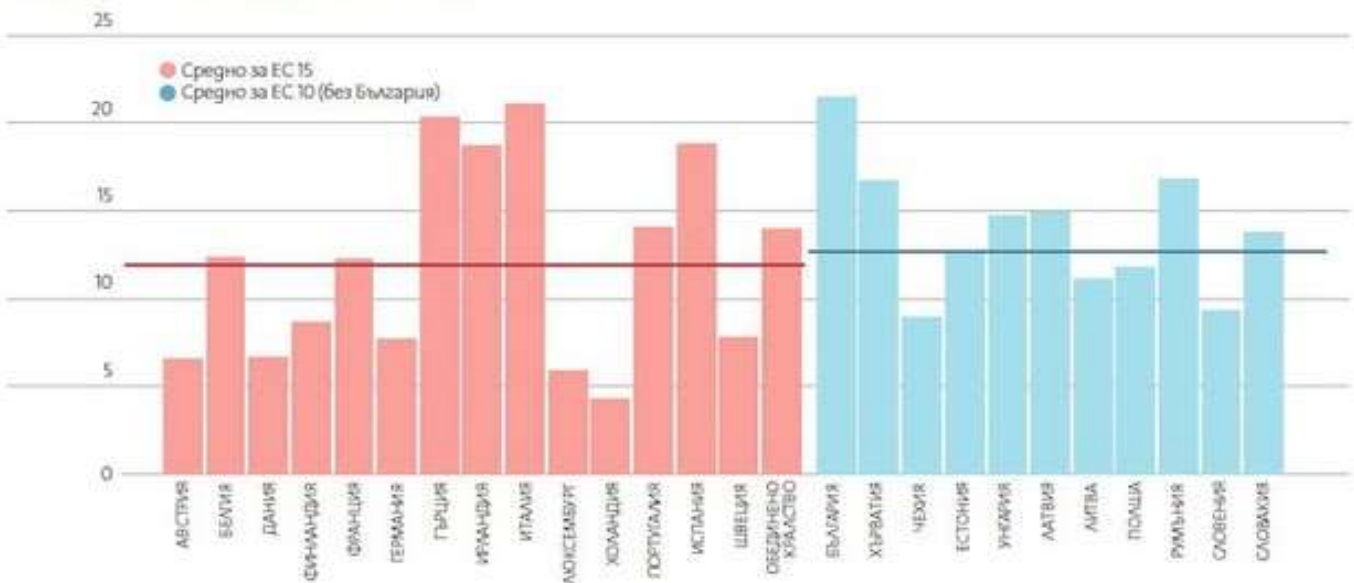
"Тези мерки не само ще подкрепят растежа на производителността, но също така ще се отразят положително върху търсенето на работна сила, което в комбинация с активни политики за насърчаване на икономическата активност ще

бъде необходимо за задържане на процесите на намаляване на работната сила", коментират авторите на доклада. По отношение на разширяване на икономическата активност се обръща внимание на необходимостта от мерки, насочени към по-активното включване на жените, възрастните и младите хора на пазара на труда.

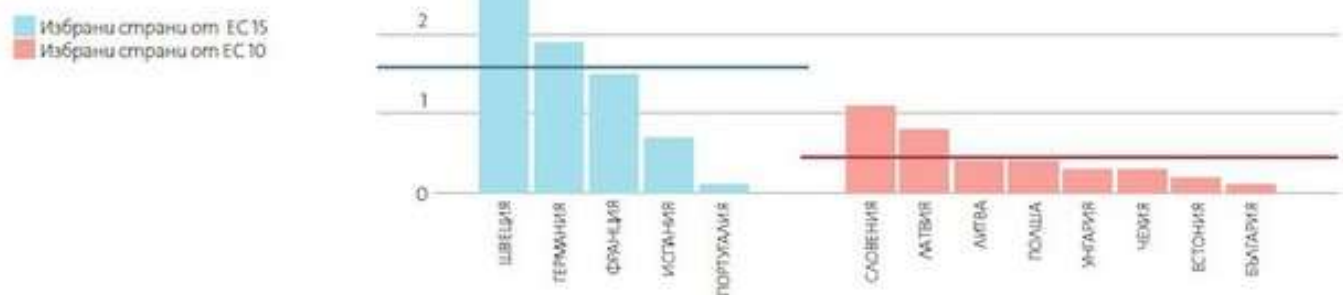
ЕДИН ВЕК ДЕМОГРАФСКИ ПРОМЕНИ

ДЯЛ НА НИТО РАБОТЕЩИ, НИТО УЧЕЩИ МЛАДЕЖИ НА ВЪЗРАСТ 15-24 ГОДИНИ ПРЕЗ 2012 Г.

СРЕДНО РАЗХОДИ ЗА ДЪЛГОСРОЧНИ ГРИЖИ ЗА ПЕРИОДА 2003-2007 Г. (КАТО ПРОЦЕНТ ОТ БВП)

Повече социални разходи

Сред основните предизвикателства е и това как да се финансират потребностите на възрастните хора, така че да им се гарантира приемлив стандарт на живот, особено в контекста на факта, че 60% от хората на възраст над 65 години в България са в риск от бедност или социално изключване. В този смисъл от Световната банка изтъкват още, че от 2005 г. насам спестяванията на домакинствата в България са отрицателни, което допълнително засилва необходимостта от насърчаването им. Като цяло обаче прогнозата им е по-скоро консервативна поради негативния ефект от продължаващата висока безработица, слабия растеж и всеобщия риск от бедност.

Като проблем пред страната авторите на изследването очертават и очакваното запазване на съществуващия и в момента дефицит в пенсионната система. "Въпреки че други държави от ЕС заделят сходна част от своя БВП за пенсии, имат сходна възраст за пенсиониране и плащат сравними компенсации, ниските социалноосигурителни вноски в България са довели до спад в приходите и увеличаване на субсидиите от държавния бюджет", се посочва в доклада. Според изчисленията на анализаторите от 2009 г. правителството на практика играе ролята на трети осигурител, като покрива 12% от общата осигурителна база. Прогнозите им са към 2050 г. трансферите от общия държавен бюджет към пенсионните фондове да са от порядъка на 5.6%.

Като възможни полезни ходове, които биха намалили негативните ефекти от демографските промени, от Световната банка очертават още стъпки в посока изравняването на пенсионната възраст на 65 години за мъжете и жените, както и увеличаването на общата пенсионна възраст над 65 години в бъдеще. В съчетание със стимулирането на допълнителното доброволно пенсионно осигуряване и предприемането на действия за повишаването на финансовата информираност и образованост на хората това би допринесло и за насърчаването на спестяванията на населението. Отделно от това авторите на доклада препоръчват на управляващите да се въздържат от мерки като извънредни увеличавания на размера на пенсиите, които допълнително затрудняват бюджетното планиране.

И още реформи

Освен в пенсионната система анализаторите изтъкват необходимостта от съществени реформи и в образованието – в частност по отношение на увеличаването на възможностите за учене през целия живот. Особено внимание е нужно и по линия на намаляването на броя на учениците, които отпадат преждевременно от образователната система, посочват авторите. Неучастието на пазара на труда от страна на младежите, които нито работят, нито учат, струва на България близо 2.3% от БВП, посочват например авторите на изследването.

Здравеопазването е третият основен сектор, в който са нужни дълбоки реформи с оглед на очакваното "безпрецедентно търсене" на здравни грижи. "Въпреки че здравеопазването е претърпяло редица реформи през последните няколко години, те не са били в състояние да ограничат нарастването на личните разходи и да подобрят здравето на българите в сравнение с други страни от ЕС", се посочва в доклада. В този смисъл усилия са необходими както в посока повишаване на качеството на предоставяните здравни услуги и увеличаване на ефективността в дейността на здравните заведения, така и например за посрещането на очаквания ръст в търсенето на дългосрочни грижи, очертават анализаторите.

Препоръка: Вдигнете осигуровките

Пенсионната система е зависима от значителни по размер държавни субсидии и предвид влошаващата се демография тази тенденция ще се задълбочава. "Увеличаването с 6 процентни пункта на размера на пенсионните вноски, удържани от индивидуалните работни заплати, би запълнило празнотите във финансирането", заключават експертите от Световната банка в доклада. Ако те бъдат вдигнати и с толкова много обаче, би могло да има негативни последици за пазара на труда, особено като се има предвид високият дял на сивата икономика (бел. авт. - около една трета). Затова все пак може да се помисли за ръст от около 2 пункта, се казва още в доклада.

По-рано тази седмица пък социалният министър Хасан Адемов заяви, че засега управляващите не смятат да пипат осигуровките. "Не можем обаче да си позволим сега ръст на осигурителните вноски, защото в криза това означава да убиеш малкия и средния бизнес", каза той в интервю за "24 часа".

✓ Правителството обмисля да изтегли синдикиран външен заем

Идеята е по този начин да си осигури финансиране за около 700 млн. лв.

Синдикиран заем от чуждестранни банкови институции обмисля да изтегли правителството до края на годината. Това каза финансовият министър Петър Чобанов в Народното събрание и обясни, че ако има такъв заем, размерът му ще е около 360 млн. евро, или 700 млн. лв.

Засега е опция

"Това е една от опциите, които допускаме като средство да се изпълни дълговата политика за 2013 г. Планираният обем е малък за структуриране в облигационна емисия и голям по обем за българския пазар, ако искаме правителството да не измества корпоративния сектор за заемния ресурс на банките", допълни Чобанов.

Идеята е на конкурсен принцип да бъде избрана чуждестранна банка посредник, която да структурира заема и да привлече инвеститори, готови да го отпуснат. Към момента са водени предварителни разговори с няколко чужди финансови институции, сред които и такива от Германия.

Каква е разликата

И при синдикирания, и при облигационния тип заеми група институционални инвеститори – банки, пенсионни и застрахователни фондове, заемат някакъв обем средства по единни правила – срок на обслужване и лихва на един длъжник. Разликата е, че при синдикирания заем вземането на кредиторите не е в търгуеми инструменти на финансовите пазари, докато облигациите се търгуват на фондовата борса. Освен това процедурата при подобен вид заем е по-непрозрачна.

Финансовият министър Петър Чобанов мотивира идеята за синдикиран заем с факта, че търговските банки в България са

склонни да заемат предимно краткосрочен ресурс, но са внимателни, когато става въпрос за дългосрочни емисии ценни книжа заради очакваното затягане на монетарната политика в САЩ и еврозоната в края на тази година.

Българското правителство обаче опитва да привлече ресурс за по-дълъг период от време, защото до края на 2017 г. предстои да падежира правителствен дълг за повече от пет милиарда лева. За него ще се търси рефинансиращ ресурс и ако държавата изтегли нови краткосрочни заеми, само ще увеличи нуждата от рефинансиране през някоя от следващите години.

Министерствата ще получават допълнителни средства за реформи

Правителството ще разшири предназначението на резерва за непредвидени и неотложни разходи през 2014 г. и той ще финансира реформи и програми за заетост и растеж на отделните министерства. Това обясни финансовият министър пред бюджетната комисия на парламента. Идеята е министерствата да предлагат програми за повишаване на ефективността на разходите си или за увеличаване на заетостта. Министерство на финансите пък ще определя кои от всички програми ще получат финансиране през резерва, като приоритет ще се дава на тези с най-голяма ползност за икономиката.

Петър Чобанов допълни и че правителството няма да предоставя средства за провеждане на състезанията по мотокрос, както бе първоначално предвидено в плана за разпределяне на резерва за непредвидени и неотложни разходи.

✓ Таванът на пенсиите все пак може да падне, макар и частично

Управляващите обмислят различни варианти за премахване на ограничението върху дохода за старост

Таванът на пенсиите може би ще падне догодина поне за част от пенсионерите. В момента експерти в Консултативния съвет за оптимизиране на осигурителната система към социалното министерство обсъждат различни варианти. Те са на база разчети на Националния осигурителен институт (НОИ) за цената на всеки един от тях. Това съобщиха вчера социалният министър Хасан Адемов и управителят на осигурителния институт Бисер Петков. Обсъдени са общо над 10 варианта за решаване на проблема, стана ясно от думите на Адемов.

Какво се предлага и колко струва

Вариант 1

Едно от предложенията е да отпадне таванът на всички пенсии, но това ще струва 125 млн. лв. допълнително на бюджета за следващата година, обясни Адемов. Ако пък остане разпоредбата на сегашното законодателство, ще са необходими още 12 млн. лв. за догодина и новите 3 хил. пенсионери ще получават реалния размер на пенсиите си. За останалите таванът ще остане.

Вариант 2

Според управителя на НОИ Бисер Петков е актуерски справедливо да бъде увеличено съотношението между максималната пенсия и максималния осигурителен доход. Ако се вземе средният действителен стаж (42.5 години), претеглен с коефициент 1.1, както е уредно в КСО, то процентът би трябвало да се вдигне от 35% до 46-47%. Това обаче ще струва на бюджета 8.8 млн. лв. месечно или малко над 105 млн. лв. годишно. Този вариант би осигурил на 44 хил. души реалния размер на пенсиите им, а само 9 хил. ще останат ограничени.

Вариант 3

Ако се вземе законовият стаж, който се изисква за пенсиониране, разчетите показват, че е справедливо съотношението между таван на пенсията и максимален осигурителен доход да е с 5 процентни пункта по-високо и да стане 40%. Този вариант е малко по-евтин - 6.9 млн. лв. месечно, и ще освободи 36 хил. души от тавана на пенсиите. Ограничени ще останат 17 хил. пенсионери.

Вариант 4

Друг възможен вариант е да се въведе съотношение между максималната и минималната пенсия и да се отвърже таванът от най-високия осигурителен доход. Така например ако съотношението е 6:1 и таванът на доходите за старост стане 900 лв., това ще струва 5 млн. лв. месечно. Така малко над 25 хил. души ще получават действителните си пенсии, а 27.5 хил. - под заслужената сума.

При всички случаи обаче сумата от около 100 млн. лв. изглежда малка на фона на разходите за пенсии, които вече надвишават 7 млрд. лв. Въпросът е за кой вариант управляващите ще намерят средства.

Къде е проблемът

В Кодекса за социално осигуряване (КСО) е записано, че таванът на пенсиите, който в момента е ограничен до 35% от максималния осигурителен доход (или 770 лв.) трябва да бъде премахнат от началото на следващата година, но само за новоотпуснатите пенсии. Досега това трябваше да се случи вече на няколко пъти, но беше отлагано във времето от различни правителства поради липса на средства.

По думите на министър Адемов има решение на Комисията за защита от дискриминация, според което този текст от КСО създава условия за дискриминиране, защото е предвидено отпадане на тавана само за пенсии, които са отпуснати след 2013 г. В момента се търси възможно най-справедливо, но и финансово и обществено приемливо решение.

Предложенията на консултативния съвет ще бъдат обсъдени в Националния съвет за тристранно сътрудничество и след това ще влязат в парламента под формата на проектозакон за изменение на КСО, което вероятно ще стане заедно със закона за бюджета за догодина. Това трябва да се случи до началото на ноември, каза Адемов.

Защо има ограничение

Таванът на пенсиите е въведен с Кодекса за социално осигуряване още през 1999 г. и е фиксиран на 35% от максималния осигурителен доход, който пък се определя ежегодно с бюджета на Държавното обществено осигуряване. В момента максималният доход, върху който се плащат осигуровки, е 2200 лв., а наскоро стана ясно, че от догодина той ще бъде увеличен с 200 лв. до 2400 лв. Ако това се случи, но таванът на пенсиите остане, новият размер на максималния доход за

старост ще бъде 840 лв. Така 15.4 хил. пенсионери ще получават действителния размер на пенсиите, а 37.4 хил. ще продължават да взимат по-малко, отколкото им се полага, показват данните на НОИ.

Таванът обаче предпазва бюджета от повече разходи, предвид и без това хроничният дефицит на пенсионната система. В същото време хората, които са работили преди 1997 г. могат да изберат три последователни години, през които са били осигурявани за периода от 1982 до 1997 г., и да включат осигурителния си доход от тези години във формулата за пресмятане на пенсиите. Така се създават условия единични пенсии да достигат 10 хил. лв. месечно. Възможните причини за аномалиите са две, обясни Бисер Петков. Индивидуалният коефициент, който измерва колко е бил доходът на човек спрямо средния доход за страната, стандартно е между 3 и 4, каза Петков. В единични случаи обаче той достига до 40 за пенсионерите, излезли от пазара на труда преди 2000 г., защото тогава не е имало таван на пенсиите и ограничение за осигурителния доход. Така някои хора са се осигурявали на много над средното и коефициентът им е достигнал високи стойности. Осигурителният стаж пък влиза във формулата за пенсиите с коефициент 1.1. За категорияните работници обаче той се превръща към трета категория труд и се оказва, че има пенсионери с превърнат стаж около 100 години, обясни управителят на НОИ.

В момента по данни на НОИ има само 125 пенсии, чиито размер би надвишил 2500 лв. Останалите 53 хил. души, или около 2.5% от всички пенсионери, които са ограничени от тавана, ако той не съществуваше, биха получавали доход за старост между 770 и 2500 лв.

Все пак обаче съществуването на таван на пенсиите не дава стимул на сега работещите да внасят пълния размер на своите осигуровки, защото не биха получавали пенсиите, които им се полагат.

Вестник Труд

✓ Добре платени безработни идат от Европа, вземат по 1260 лв. обезщетения

Сезонни работници, наети законно в държави от ЕС, се връщат в България и получават максималното обезщетение за безработица от 1260 лв. Те изкарват зимата тук, напролет поемат обратно към Европа, а наесен повтарят схемата. Само в бюрото по труда във Велико Търново има по 20-30 такива случая всеки месец, съобщи шефът му Обрешко Нечев. Това е напълно законна процедура, тъй като европейският трудов пазар е общ. За "врътката" българите се усетиха масово чак сега. Поводът е, че в ЕС затегнаха режимите за наемане на работници и почти всички са на трудов договор, в който е вписана реалната заплата и се плащат осигуровки. Това им позволява да получават обезщетения у нас. Те са своеобразна платена отпуски.

"От 5 години работя в Палма де Майорка с трудов договор и заплата от 1500-2000 евро. Всяка есен се връщам в България и се регистрирам в бюрото по труда. Тъй като заплата ми е много над максималния осигурителен доход у нас от 2200 лв., получавам и максималното обезщетение за безработица от 1260 лв. Тези пари ми стигат напълно да изхранвам семейството си у нас през зимата. Напролет се отписвам от бюрото по труда, тъй като съм си намерил работа в Испания и пак заминавам. Наесен повтарям процедурата." Това разказа 36-годишният Иван Асенов от Велико Търново.

От бюрото по труда в Смолян съобщиха, че при тях има 75 такива случая, предимно от Великобритания. Средното обезщетение е 500 лв., тъй като за максималното са необходими 2 г. стаж на висока заплата. Експертите признаха, че следят много изкъсо гастайрбайтерите - обаждат им се на стационарни телефони или ги викат изненадващо за справки. Причината е, че работниците трябва да са в България, докато получават обезщетението. Ако някой междуременно замине в чужбина, трябва да се отпише от нашата осигурителна система.

Временно безработните получават парите между 4 и 12 месеца според трудовия стаж. В масовия случай те вземат обезщетението 3-4 месеца, докато трае зимата. Като се върнат наесен, трябва да се регистрират в бюрото по труда по местоживееене и да подадат молба до НОИ заедно с документи, доказващи стажа и заплата им. НОИ прави проверка в европейската осигурителна система и ако са плащани осигуровки в чужбина, няма как да откаже обезщетението. Най-много са случаите от Гърция, Кипър, Германия и скандинавските страни. До редакционното приключване на броя от НОИ не успяха да дадат данни колко съкратени в ЕС получават обезщетения у нас.

✓ Бойко Атанасов: Критериите за ревизия на фирмите - на светло

Интервю с изпълнителния директор на НАП БОЙКО АТАНАСОВ

- Г-н Атанасов, имате ли данни за това как се изпълнява планът за приходите спрямо първоначално приетия бюджет за 2013 г. и спрямо актуализирания бюджет?

- Към настоящия момент сме събрали близо 8,8 млрд. лв., което е нивото от 2012 г. Знаете, че се възстанови голяма част от ДДС към бизнеса, а също и макроикономическата рамка е доста променена в сравнение с параметрите и макроикономическите показатели, които са били заложили при приемането на бюджет 2013. Но заложените в актуализирания бюджет приходи са долната граница за изпълнение, към която се стремим.

- Тоест в момента сте на нивото от м. г., при положение че имате заложило значително увеличение в плана за приходите. В този смисъл, ще успеете ли да изпълните актуализирания бюджет?

- Наистина изпълнението е напрегнато, но ще направим всичко възможно, за да осигурим очакваните приходи в бюджета.

- По Ваше мнение имало ли е и има ли наистина проблем с възстановяването на ДДС?

- Ще се въздържа да говоря за предишните години. Но към настоящия момент според мен няма проблем с възстановяването на ДДС поради факта, че целият ДДС, за който коректно е доказано, че трябва да бъде възстановен, се

възстановява в едномесечния срок по закон. Единствено, когато има съмнение за нарушения, се възлагат ревизии, защото ние трябва да бъдем обективни - не само да възстановяваме данъка, но и да преценяваме дали това следва да бъде направено.

- От анализа на финансовото министерство става ясно, че проблемът със забавения ДДС е съществувал назад в годините, но само през месеците ноември и декември. Защото ако се сравни възстановеният ДДС през август 2013 г. и август 2012 г., то миналата година е възстановен по-голям данък.

- Изпадаме в една игра на цифри и каквото и да кажа, то може да бъде оборено.

- Какво става със златния регистър по ДДС с цел по-бързо възстановяване на данъка на определени компании? Отказахте ли се окончателно от тази идея?

- Отказахме се, тъй като има становище на Комисията за защита на конкуренцията, която каза, че такъв регистър би имал дискриминативен характер. От друга страна, целта ни е всички да са в златния регистър, т. е. на всички фирми при равни условия максимално бързо да се възстановява данъкът.

- Какво ще правите с просрочените задължения, които вече са към 19 млрд. лв.? Каква част от тях изобщо са събираеми?

- По-голямата част от тези 19 млрд. лв. са несъбираеми и те са натрупани през последните 20 години. Моята задача е една част от тях е да бъдат отписани, защото става дума за фирми, които са с много големи задължения, но в същото време нямат никакви активи, а собствениците им са социално слаби. Това са проблеми, трупани десетилетия, на които ние сега "берем плодовете". Другата ни цел е да не мултиплицираме проблема за в бъдеще, за да не се създават подобни несъбираеми задължения. Имам предвид най-вече верижните ДДС измами, които водят до формирането на огромни задължения.

- Какво тогава може да се направи, за да не се отчитат всяка година по 3 млрд. лв. допълнително разкрити приходи при ревизии, голямата част от които са несъбираеми?

- Безсмислено е да се разкриват по 3 млрд. лв. всяка година, ако голяма част от тях не могат да бъдат събрани. По-добре е да са 500 млн. лв., от които да се съберат 400 млн. лв. За целта няма нужда да се възлагат ревизии за 5-годишен период и да се губи ресурс за подобни безсмислени действия. Ревизията може да е за по-кратък период от време, да се формират съответните задължения, които да послужат за дерегистрация на тази фирма. Трябва ни и нов подход в събирането на просрочия.

- Какви са проблемите със събираемостта и как ще ги решите?

- Концепцията ни е промяна на методиката и модела на работа на дирекция "Събиране". В момента имаме два отдела - единият е "Управление на дълговете", а другият - "Принудително изпълнение". Единият отдел подготвя преписката за събиране на дълга на конкретната фирма и я предава на отдел "Принудително изпълнение". Оттам окомплектованата преписка се връща обратно в първия отдел, отново се правят пропуски и се получава колективна безотговорност, защото не може да се каже кой точно е отговорен, че не са предприети действия. Идеята ми е един публичен изпълнител да работи по едно задължение от началото до края. Ако на същата фирма възникне ново задължение, то трябва да отива при същия публичен изпълнител. Така за всяко несъбрано задължение ще може да се търси индивидуална отговорност. Ще създадем специален отдел за значимите случаи с по-големи задължения, където ще бъдат най-добрите специалисти, а в другия ще бъдат по-малките случаи. Очаквам това да създаде конкуренция и по-голяма мотивация на служителите да си вършат добре работата. Естествено, основен приоритет остава насърчаването на доброволното плащане, а не силовите действия.

- Единствено с организационни промени и промяна на сроковете на ревизиите ли ще решите проблемите със събираемостта?

- Не, проблемите са комплексни. Ще използваме и колцентъра, който да уведомява гражданите за техните задължения. Другата ни идея е да информираме с разговори фирмите за техни рискови доставчици. Ако фирмата има рисков доставчик и всеки месец трансакциите с него са например за 20 000 лв., за една година това прави прави 240 000 лв. стойност на рисковите трансакции. За 5 години, какъвто е обикновено периодът на данъчната ревизия, това прави близо 1,5 млн. лв. с лихвите. Разликата за фирмата между това да плати например 60 000 лв., ако за проблема се съобщи навреме и тя го пресече на третия месец, и 1,5 млн. лв. е огромна. Освен това, рисковата схема ще бъде прекъсната и така бюджетът следващия месец ще събере с 20 000 лв. повече. Тоест ще има корекция на поведението на фирмите и самата ДДС измама ще се пресече навреме. Моята идея е да се концентрираме върху браншовете с най-много ДДС измами, които ще бъдат уведомени за този мониторинг. Първо ще се започне с големи и средни данъкоплатци. Всъщност това е и отдавнашно искане на бизнеса, на което сега отговаряме.

- Защо ще уведомявате фирмите устно, а не писмено и защо не насочите мярката към всички фирми, а не само големите?

- НАП не може да заклеми някоя фирма-доставчик и да прати писмо, в което черно на бяло пише, че тя е "лоша", защото това се доказва само с ревизия. Тук става дума за наблюдение в реално време. Средно месечно се извършват 38 милиона трансакции по ДДС. Невъзможно е изведнъж всеки месец 38 млн. доставки да бъдат автоматично оценявани. Закононото правило е, че все пак търговците носят определен икономически риск, когато извършват сделки по ДДС, т. е. НАП не може да ги освободи от отговорността да осъществяват някакъв контрол върху своите доставчици и тяхната добросъвестност, такива са и правилата на ЕС. А ангажирането на средните и големи данъкоплатци, които правят 70% от целия оборот на ДДС системата, е само първа стъпка. Вероятно впоследствие този модел ще се разшири и към останалите фирми.

- Кога ще стартират тези разговори с фирмите?

- От 1 октомври, когато ще са готови групите от фирми, които ще подлежат на мониторинга. Това не е наказателна акция, а опит на НАП да покаже, че може да е и партньор на бизнеса.

- Кой ще води тези разговори?

- Съответният териториален директор на НАП.

- Съдът на ЕС поиска да се прекрати практиката да се отказва данъчен кредит само при липса на доставка. Какво ще правите?

- Да, това в момента е масова практика у нас. И заради реакцията на Съда на ЕС преди няколко месеца подписах указание до всички контролни органи в НАП, според което трябва да се докаже със сериозни аргументи, не само, че няма доставка, но и че става дума за извършване на измама. НАП ще трябва да доказва също, че съответната фирма е знаела, че се извършва нарушение. Мисля, че това сериозно ще промени доста критикуваната практика на формалните откази заради липса на доставка.

- Вярно ли е, че ревизиите на НАП се насочват предимно към малкия и средния бизнес (например зъболекари, фризьори и т. н.) и много рядко - към средните и големите данъкоплатци. Защо?

- Не е така. От 1 октомври ще публикуваме на страницата на НАП механизма, по който се избират фирмите за ревизии и проверки. Тези критерии не са тайна и трябва да се знаят от обществото. През годините винаги е имало съмнения, че се правят поръчкови ревизии, че се защитават определени бизнес интереси и затова искаме критериите да са явни.

- НАП отчита висок процент на ревизии, потвърдени от съда, но по-детайлният анализ показва, че обикновено съдът потвърждава ревизионните актове с по-малък материален интерес, а отхвърля тези с по-висок. Имате ли статистика за дела на потвърдените ревизионни актове като стойност на материалния интерес?

- Не съм съгласен. За 2012 г. от общо обжалваните ревизионни актове пред Върховния административен съд 85% като брой са спечелени от НАП. 89% от материалния интерес също е в наша полза. Средната стойност на един отменен от ВАС ревизионен акт е 144 000 лв., а на един потвърден акт - 168 000 лв., тоест статистиката сочи, че материалният интерес има превес над броя на оспорените актове.

- Това означава, че бизнесът няма основание да твърди, че има данъчна репресия спрямо него, след като 89% от ревизиите на НАП се потвърждават на последна инстанция?

- Думата репресия не е подходяща. Но имайте предвид, че преди ВАС има административно обжалване на актовете в дирекциите на НАП "Обжалване и данъчно-осигурителна практика". Те коригират редица ревизионни актове и така те не се обжалват пред съда. Определено има какво да се работи върху качеството на ревизионното производство чрез по-добра комуникация в системата.

- Защо има намаление с около 50% на броя на докладите за измами, изготвени от спецзвеното "Разследване на особени случаи" през 2012 г. в сравнение с 2011 г.?

- Това беше обусловено от структурната промяна, извършена в НАП през 2012 г. Бройката на докладите намалява, ако действията на НАП не се насочат към всички фирми по веригата, а към конкретния консуматор на данъчната измама. Това, струва ми се, е по-концентрираният подход.

- Но докладите за измами не се правят фирма по фирма, а един доклад обхваща цялата измамна схема, не е ли така?

- Да, това е един доклад. Но с промяната звеното "Координация", което съществуваше се премахна, и се въведе принципът, че този, който праща сигнала за измамата, трябва да работи по случая сам. Тоест вече има изнесени работни места на звената за разследване на особени случаи (звената за борба с измами бел. ред) и те не пращат доклади в централата, а по случаите се работи директно в териториалните дирекции. Затова докладите в централно управление са намалели.

- Предвиждате ли промени в структурата на НАП?

- Вече направих някои промени. Назначен е изпълняващ длъжността директор, отговарящ за "Събиране" до провеждане на конкурс. Предвид проблемите със събирането бившият директор на дирекция "Събиране" е преназначена на експертна длъжност. Във всички териториални дирекции в момента се провежда мониторинг по отношение на работата им в дирекциите "Събиране" и "Контрол".

- Персонални промени на ниво териториални директори ще има ли?

- Във Варна и Бургас смените бяха извършени. Смяна беше направена и във Велико Търново, където Христо Костадинов бе освободен от длъжността териториален директор, но все още няма титуляр. В Пловдив и София наскоро имаше конкурси и работата на директорите е добра.

- Имаше ли смисъл от свързването на касовите апарати в търговията на дребно с НАП?

- Да. Най-големият плюс е, че оборотите от търговията излязоха наяве. Истината е, че точно дистанционната връзка помогна да се постигне задоволително изпълнение на приходите през миналата година. Прекият ефект за фиска от дистанционната връзка беше оценен на близо 140 млн. лв. Не по-малко важна е функцията на дистанционната връзка за анализ на рисковите търговци. Тя е силен инструмент, който все още не се използва на 100% и това е една от задачите на звеното за контрол до края на годината.

- Какво се случва с ревизията на Цветан Цветанов?

- Ревизията на Цветан Цветанов е пред приключване.

- Резултатите от нея публични ли ще бъдат, при положение че той беше подал декларация пред НАП за разкриване на данъчната тайна?

- Тази декларация беше във връзка с предишната проверка и не се отнася до ревизията, която тече в момента.

- Единната сметка трябва ли да се раздели за данъците и осигуровките, както иска бизнесът?

- Разделянето на данъци и осигуровки е нож с две остриета. Знаем, че при неплащане на ДДС следва дерегистрация, но подобни последствия няма при неплащане на осигуровките. Смятам, че разделянето на две сметки ще доведе до плащането на данъци, без да се плащат осигуровките. На експертно ниво се правят подобрения на единната сметка и аз съм оптимист, че тя ще заработи добре. Голяма част от проблемите с нея идваха от грешките, които назад в годините са

правили фирмите при попълване на платежните нареждания. Мисля, че промените в единната сметка трябва да са еволюционни, не революционни.

[Вестник Стандарт](#)

✓ Данъчни с униформа спират на пътя

При съмнение за измама задържат стоката и блокират сметки и имущество на получателя

Данъчни с униформа ще спират камиони и коли за проверка на пътя. Униформата ще има знаци, които ясно се виждат и през нощта, като тя ще се утвърждава от изпълнителния директор на Националната агенция за приходи. Това гласят подготвените от Министерството на финансите промени в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Движещите се автомобили ще се спират от данъчните на специални фискални контролни пунктове на територията на цялата страна. Местата на тези пунктове също ще се утвърждават от шефа на НАП. При преминаване през пунктовете задължително ще се спират всички камиони над 3 тона, а по-малките превозни средства - при съмнение, че превозват рискови за хазната стоки. Такива стоки са например захар, плодове и зеленчуци, месо, строителни материали, зърно, но пълен списък на стоките ще бъде определен от НАП. При спиране на камиона, ако в него има някоя от рисковите стоки, превозното средство ще се запечатва с надпис "Висок фискален риск", ще се слага пломба с GPS и ще се посочва дали стоката е за доставка в страната, за износ, или влиза в България. Стоката ще може да се разтовари само в присъствие на данъчен в предварително определен ден и час или да напусне страната през определен граничен пункт.

При проверката на пътя, ако има съмнение за данъчна измама, ще може да се поиска незабавно обезпечение върху имущество (сметки и имоти) на получателя на стоката. Наред с това ще се налага заповед за спиране на превозното средство заедно с цялата стока в него. Камионът ще бъде пуснат, след като се даде обезпечение в пари, банкова гаранция или държавни ценни книжа в размер на данъчните задължения, които ще възникнат при продажба на стоката, но не по-малко от 30% от пазарната ѝ цена. При контрола над рисковите стоки ще се следят не само влизащите в страната камиони, но и излизащите. Така ще се сложи край при укриването на ДДС при внос на зарзават от Гърция. Но ще се прекрати и източването на ДДС с фиктивен износ.

[Вестник Преса](#)

✓ Бюджетът догодина с 1,8% дефицит

Икономиката ще нарасне с под 2 на сто

През следващата година бюджетът отново ще бъде на минус, научи „Преса“ от свои източници. В предварителните разчети на финансовото министерство дупката в хазната се очаква да бъде 1,8 на сто от БВП при 2% за т.г. Депутатите от управляващото мнозинство обаче настояват кабинетът да заложи на политики, като няма да подкрепят бюджет тип „пица“, който просто разпределя харчове. Затова и ведомството на Петър Чобанов планира да даде повече пари за образование. Очакванията са догодина секторът да получи с около 100 млн. лв. повече спрямо т.г.

В предварителния вариант на макрорамката за 2014 г. управляващите планират растежът на икономиката да бъде до 2 на сто. Финансовият министър обяви вчера в кулоарите на парламента, че тази година ръстът ще бъде по-нисък от прогнозирания 1%. С мерките, които се предприемат за успокояване и нормализиране на бизнес средата, догодина обаче се очаква по-висок растеж - до 2 на сто. Петър Чобанов обясни, че е посъветвал всички министри да предприемат реформи, както и какви биха могли да бъдат те.

Премиерът Пламен Орешарски също коментира заложените показатели, като бе категоричен, че в бюджета ще има акцент върху нови политики, но няма да е с огромни различия от тазгодишния. Сигурно 60-80 на сто от разходите са постоянни като ангажименти, които преминават от година в година, обясни той. Петър Чобанов коментира и намеренията за поемане на нов външен дълг. Според него заради липсата на достатъчен обем за емисия ще се използва възможността за вземане на пари от чужда банка. Чрез конкурс ще изберем банка, която ще договори условията със съответния инвеститор. На практика това било частно пласиране на дълг. Очаква се следващата седмица финансовото ведомство да поиска мандат от правителството за избор на банка.

[Вестник Сега](#)

✓ България изгубила 604 милиона евро от ДДС през 2011 година

България е изгубила 604 млн. евро, или 1.6% от БВП през 2011 г. заради невнесен ДДС. Това показва проучване на Европейската комисия, разпространено вчера. За периода 2000 - 2011 г. несъответствието между възможните и получените приходи от налога у нас е било 16 на сто. То е под средното за целия Европейски съюз - 18%. В доклада се отбелязва, че въпреки кризата събираемостта в България се повишава.

По-ниската събираемост на ДДС в Европа само частично се дължи на данъчни измами, отбелязват от ЕК. Неплащането на ДДС е повлияно и от други фактори като фирмени фалити, статистически грешки, забавени плащания и др.

Като цяло ЕС е загубил около 193 млрд. евро от ДДС през 2011 г. На първо място в евросъюза по несъответствия между действителните приходи от ДДС и това, което теоретично би следвало да получи, е Румъния с 48%. Второто място е заето от Латвия (41%), следвана плътно от Гърция (39%). С най-малко несъответствие е Швеция с 2%, или 0.2% от БВП, следвана от Малта (4%), Холандия (9%).

Проучването е част от инициативата на ЕК, свързана с реформиране на системата за ДДС в Европа, както и от по-глобалната кампания срещу укриването на данъци. То показва в детайли данни за разликата между действителните приходи от ДДС и това, което страните членки би трябвало да получат в периода 2000 - 2011 г. Очаква се до няколко седмици ЕК да предложи и създаване на единна ДДС декларация за страните от Евросъюза.

АКТУАЛНО

Данните на финансовото министерство показват, че до юни 2013 г. несъбраното у нас ДДС е било 450 млн. лв. Според зам.-министъра на финансите Людмила Петкова са предприети всички възможни законови действия за повишаване на събираемостта.

✓ Всяка втора нова фирма се страхува от фалит

Страх от администрацията и бюрокрацията спъва проходящия бизнес

Фирмите у нас не започват "живота" си с оптимизъм. "Едва създадена, почти всяка втора българска компания вече се страхува от фалит", обяви вчера председателят на Българския икономически форум Георги Табаков. Той цитира данни на Агенцията за насърчаване на малките и средните предприятия, според които заради кризата голяма част от новооткритите предприятия през последните години прекратяват своята дейност. През 2011 г. около 43% от всички предприемачи са декларирали, че се страхуват от фалит.

"Фирмите нямат увереност за развитието си, но това е нормално в сегашната икономическа ситуация", каза Табаков. И добави, че най-големият бич за компаниите продължават да са липсата на обобщена информация за това как се стартира бизнес, както и страхът от администрацията и бюрокрацията.

Икономическият форум не е правил анализ за това колко време отнема на един предприемач да се осведоми за нужните документи, но председателят му намира това за полезно. "Струва си да бъде направено такова проучване. Все пак обаче, ако държавата не гледа сериозно на намаляването на административната тежест, то от подобни анализи няма да има смисъл", заяви той.

Доколко администрацията пречи на бизнеса, показва последното проучване Doing business на Световната банка. Анализът обхваща 185 икономики в света, като отрежда на България 57-о място по условия за започване на бизнес. За това у нас са нужни 4 процедури, които отнемат 18 дни. За регистрация на собственост трябва да се мине през 8 процедури, които отнемат 15 дни. Един от най-трудните моменти за новосъздадена фирма е да се включи към електроснабдителната мрежа. По този показател страната ни е на 128-о място. Изискват се 6 процедури, но времето за изпълнението им е над 4 месеца.

ПОДКРЕПА

Портал за подкрепа на малкия бизнес ще разработят експертите на Българския икономически форум. Идеята е в него на едно място да бъдат разписани всички процедури и документи, които са нужни за започването на бизнес - нещо, което в момента липсва. Проектът е за над 237 хил. лв., като парите идват от програма "Развитие на човешките ресурси". Освен за изграждането на портал част от тях ще отидат и за обучение на предприемачи, брошури и др., обясни ръководителят на проекта Кристина Златанова.

Dnevnik.bg

✓ Какво включват 88-те мерки на Бобева за намаляване на бюрокрацията

Европейската здравна карта да се издава за ден, а не за 15 работни дни, както е сега, и да е валидна за по-дълъг срок от една година. Това е едно от 88-те предложения за намаляване на административната тежест върху гражданите и бизнеса, подготвени от екипа на вицепремиера Даниела Бобева.

Пакетът включва предложения на министерства, общини, областни управи, браншови организации, синдикати, граждани и е публикуван в сайта на правителството. Очаква се да бъде приет след две седмици, когато ще стане ясно кои от идеите ще отпаднат. Към всяко от предложенията има мотиви и очакван ефект.

Ето някои от предложенията:

- Дипломите за основно, средно и висше образование да може да се издават и на друг език, освен българския. Така ще отпадне нуждата гражданите да плащат и да губят време за преводи и заверки.
- Да няма нотариална заверка на подписите при продажбата на кола, каквато не се изисква за колите, купени в чужбина и продадени преди да бъдат регистрирани в България. Така гражданите и фирмите ще си спестят нотариални такси.
- Фирмите да могат да удължават работния ден оперативнo, когато това се налага, вместо да подават уведомление в инспекцията по труда два дни по-рано и да се консултират със синдикатите. 27 хил. са нарушенията на нормите, свързани с работното време само през миналата година, а процедурите, въведени с цел защита на работниците, и без това не работят.
- Хората с увреждания да могат да получават винетките си по пощата, да отпаднат и множеството документи, изисквани от тях, заради което им се налага да ходят поне по два пъти в Агенцията за социално подпомагане. Мярката засяга 150 хил. души.
- Поставянето на рекламни пана край републиканските пътища да не се съгласува с главните архитекти на общините, а само с агенция "Пътна инфраструктура", която издава разрешенията.
- Разрешителният режим за производство на тютюневи изделия да се замени с регистрационен. Това ще се осигури достъп до бизнеса на малките и средните компании, ще осигури нови работни места, ще увеличи бюджетните приходи от данъци и акцизи, е становището на Министерството на финансите.

- Удостоверение за данъчна оценка на недвижим имот да се извършва без удостоверение за наследници, защото проверката може да се направи служебно, ако те живеят в същата община.
- Да отпадне двойната регистрация на извършващите таксиметрови превози. Сега това става и в автомобилната администрация, и в общината.
- Да се създаде публичен регистър на земеделските земи и техните собственици по примера на Търговския регистър, предлага Министерството на земеделието. Така всички арендатори ще могат да контактуват директно със собствениците в масивите.

Линк за изтегляне на списъка с предлаганите мерки: http://www.dnevnik.bg/getatt.php?filename=o_2143981.doc

economynews.bg

✓ По-високи разходи за отработен час

По предварителни данни на Националния статистически институт за второто тримесечие на 2013 г. общите разходи на работодателите за един отработен час от наетите от тях лица нарастват с 3.4% спрямо второто тримесечие на 2012 г., като увеличението в индустрията е 3.8%, а в услугите - 1.8%. В строителството общите разходи на работодателите за един отработен час се увеличават с 4.9%.

По икономически дейности през второто тримесечие на 2013 г. най-висок ръст на общите разходи за труд спрямо същия период на предходната година е регистриран в икономическите сектори „Образование“ - 9.3%, „Хотелиерство и ресторантьорство“ - 9.1%, и „Държавно управление“ - 8.0%. Най-голямо намаление на общите разходи за труд е регистрирано в икономическите дейности „Култура, спорт и развлечения“ - с 10.0%, и „Операции с недвижими имоти“ - с 5.6%.

В състава на общите разходи за труд разходите за възнаграждение за един отработен час се увеличават с 3.2% спрямо второто тримесечие на 2012 г., а другите разходи (извън тези за възнаграждения) - с 4.7%. По икономически дейности изменението на разходите за възнаграждения спрямо същия период на предходната година варира от -11.6% за „Култура, спорт и развлечения“ до 9.5% за „Образование“.